

**NASTAVNI ZAVOD ZA
JAVNO ZDRAVSTVO
OSJEČKO - BARANJSKE
ŽUPANIJE**

Služba za javno zdravstvo

Teaching Institute of Public Health for the Osijek-Baranja County

Department of Public Health

31000 Osijek, Drinska 8, Croatia; telefon 031 225 700, telefax 031 206 870; e-mail: nzjz-os@zzjosijek.hr

**OSOBE S INVALIDITETOM U
OSJEČKO-BARANJSKOJ ŽUPANIJI U 2022. GODINI**
Persons with disabilities in Osijek-baranja County in 2022

Iz Izvješća o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, HZJZ rujna, 2022.

Uredili:

izv.prof.prim.dr.sc. Senka Samardžić, dr.med. specijalist javnog zdravstva
Alen Imširović, dr.med. specijalizant javnozdravstvene medicine

www.zzjosijek.hr

Osijek, studeni 2023. godine

Uvod

Prema procjenama Ujedinjenih naroda (UN) problem invalidnosti mnogo je rašireniji nego što se inače misli: od deset stanovnika svake zemlje bar je jedan u izvjesnoj mjeri invalid. Raspolaganje odgovarajućim podacima o dizabilitetu – invaliditetu preduvjet je za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Uostalom, unaprjeđenje razine zdravlja pučanstva ima za cilj i dodavanje života godinama, odnosno povećanje broja godina života bez bolesti i invaliditeta.

Republika Hrvatska, prepoznajući taj problem, donijela je Zakon o Registru osoba s invaliditetom (NN 64/01, NN 63/22), koji propisuje način prikupljanja, obrade i zaštite tajnosti podataka o osobama s invaliditetom. Registar se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a počeo je s radom 2002. godine. **Prema navedenom Zakonu osoba s invaliditetom je osoba koja ima dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima.**

Izvori podataka¹

Podaci se u Registar osoba s invaliditetom prikupljaju iz službenih evidencija:

1. zavoda nadležnog za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
2. zavoda nadležnog za obvezno zdravstveno osiguranje
3. zavoda nadležnog za mirovinsko osiguranje
4. zavoda nadležnog za zapošljavanje
5. ministarstva nadležnog za upravu
6. ministarstva nadležnog za obrazovanje
7. ministarstva nadležnog za hrvatske branitelje
8. upravnog tijela županije nadležnog za poslove obrazovanja odnosno upravnih tijela Grada Zagreba nadležnih za obavljanje poslova vezanih uz ostvarivanje prava djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom
9. zdravstvenih ustanova na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini zdravstvene zaštite
10. drugih korisnika osobnog identifikacijskog broja (OIB), u smislu zakona kojim se propisuje OIB, koji vode evidencije o podacima iz članka 5. stavka 2. Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22).

Ovogodišnje izvješće o osobama s invaliditetom sadrži prikaze općih sociodemografskih parametara te podatke o vrstama oštećenja i oštećenjima funkcionalnih sposobnosti za Osječko-baranjsku županiju. Sve obrade iz ovog izvještaja provedene su s obzirom na stanje dana 01.09.2022. godine i u potpunosti su prilagođene novom načinu vještačenja, te nema mogućnosti za analizu podataka koji su se nekad prikupljali po starom načinu utvrđivanja invaliditeta. Iz navedenog razloga ne može se primjerice provesti obrada prema završenom stupnju obrazovanja i životnim uvjetima (Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom to nema kao obvezno polje prilikom vještačenja).

Važno je istaknuti i metodologiju izračuna prevalencija. Za izračun prevalencije invaliditeta u Republici Hrvatskoj, Osječko-baranjskoj županiji i drugim županijama korišteni su parametri Registra osoba s invaliditetom te prvi službeni rezultati Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2021. godine Državnog zavoda za statistiku.

---

¹ Svi podaci i statistika preuzeti su iz Izvješća o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, HZJZ rujna, 2022.

Opći sociodemografski podaci

U Osječko-baranjskoj županiji, prema stanju na dan 01.09.2022., živi 42.446 osoba s invaliditetom od čega je 24.771 muškog spola (58,4%) i 17.675 ženskog spola (41,6%). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 21.602 (50,9%), u dobnoj je skupini 20 – 64 godine. Invaliditet je prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 10,0% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 – 19 godina (tablica 1). Osobe s invaliditetom čine 16,4% ukupnog stanovništva Osječko-baranjske županije. Prema navedenim dobnim skupinama, Osječko-baranjska županija iznad je prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, no ispod prosjeka za dječju dob i dobnu skupinu 65+, dok je ukupna prevalencija malo iznad prosjeka RH (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Osječko-baranjske županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 3 i 4.

Tablica 1. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i županijama prebivališta

Županija prebivališta	Dobne skupine						Ukupno
	0 – 19		20 – 64		65+		
	m	ž	m	ž	m	ž	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	1.121	666	5.206	3.426	3.827	4.452	18.698
BRODSKO-POSAVSKA	1.110	749	6.981	3.213	4.652	3.690	20.395
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	958	599	3.995	2.260	3.200	2.716	13.728
GRAD ZAGREB	9.951	6.130	24.339	20.401	22.044	28.621	111.486
ISTARSKA	1.454	794	5.064	4.091	4.872	4.761	21.036
KARLOVAČKA	1.356	839	5.050	2.922	4.063	4.422	18.652
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	1.577	923	4.661	3.356	3.220	3.697	17.434
KRAPINSKO-ZAGORSKA	1.443	920	5.741	4.349	5.254	5.410	23.117
LIČKO-SENJSKA	299	180	2.207	1.005	1.965	1.527	7.183
MEĐIMURSKA	1.445	1.047	3.978	3.575	2.793	2.773	15.611
OSJEČKO-BARANJSKA	2.543	1.685	13.598	8.004	8.630	7.986	42.446
POŽEŠKO-SLAVONSKA	525	387	3.775	2.093	2.945	2.503	12.228
PRIMORSKO-GORANSKA	2.294	1.329	6.799	5.639	7.816	9.042	32.919
SISAČKO-MOSLAVAČKA	2.060	1.415	7.517	4.110	6.450	5.551	27.103
SPLITSKO-DALMATINSKA	4.769	3.172	19.525	11.120	16.498	16.686	71.770
ŠIBENSKO-KNINSKA	904	549	5.164	2.629	5.512	5.277	20.035
VARAŽDINSKA	1.731	1.110	6.351	5.035	5.319	6.158	25.704
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	704	477	3.990	2.227	2.719	2.491	12.608
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	1.194	803	7.613	3.720	5.287	3.989	22.606
ZADARSKA	1.548	833	6.134	2.957	5.485	4.214	21.171
ZAGREBAČKA	3.717	2.312	10.562	7.772	9.164	8.582	42.109
Nespecificirano	207	124	5.560	1.197	15.115	3.777	25.980
Ukupno	42.910	27.043	163.810	105.101	146.830	138.325	624.019

Napomena:

1. obrada podataka moguća je i po petogodišnjim dobnim skupinama
2. nespecificirano – županija prebivališta nije navedena ili mjesto prebivališta nije u službenom šiframiku naselja

Tablica 2. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama – prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika

Županija prebivališta	Prevalencija invaliditeta (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 0 – 19 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 20 – 64 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 65+ (%)
ŠIBENSKO-KNINSKA	20,7	8,7	14,5	40,9
SISAČKO-MOSLAVAČKA	19,3	13,9	14,3	34,8
KRAPINSKO-ZAGORSKA	19,1	10,5	13,8	42,6
POŽEŠKO-SLAVONSKA	19,0	7,2	15,8	37,2
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	18,3	9,0	14,7	35,0
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	17,8	8,7	14,9	33,7
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	17,1	12,6	13,5	31,1
SPLITSKO-DALMATINSKA	16,9	9,3	12,4	36,0
LIČKO-SENJSKA	16,7	6,6	13,2	31,1
KARLOVAČKA	16,6	11,2	12,2	30,9
OSJEČKO-BARANJSKA	16,4	8,7	14,0	29,3
Republika Hrvatska	16,0	9,4	11,8	32,8
VARAŽDINSKA	16,0	9,3	11,8	34,7
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	15,7	7,0	13,6	28,4
BRODSKO-POSAVSKA	15,6	7,2	13,5	28,3
MEĐIMURSKA	14,7	11,0	12,3	25,7
GRAD ZAGREB	14,5	10,6	9,7	31,9
ZAGREBAČKA	14,0	10,0	10,4	27,8
ZADARSKA	13,2	7,6	10,0	25,3
PRIMORSKO-GORANSKA	12,4	8,2	8,1	24,6
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	11,8	6,7	9,4	22,8
ISTARSKA	10,7	6,6	8,0	20,4

Napomena:

- za izračun ukupne prevalencije u RH, prevalencije po županijama te prevalencije po dobnim skupinama korišteni su podaci iz tablice 1 te prvi službeni rezultati Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2021. godine Državnog zavoda za statistiku (Državni zavod za statistiku, 2022.)

Tablica 3. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Osječko-baranjske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 stanovnika

Grad / općina	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 stanovnika
OSIJEK	16.084	2,6	41
ĐAKOVO	3.612	0,6	9
NAŠICE	2.342	0,4	6
ČEPIN	1.626	0,3	4
BELIŠĆE	1.608	0,3	4
VALPOVO	1.563	0,3	4
ĐURĐENOVAC	1.224	0,2	3
BELI MANASTIR	1.178	0,2	3
DONJI MIHOLJAC	1.010	0,2	3
DARDA	912	0,2	2
ERDUT	905	0,2	2
BILJE	655	0,1	2
SEMELJCI	654	0,1	2
ANTUNOVAC	623	0,1	2
BIZOVAC	617	0,1	2
KOŠKA	553	0,1	1
PODGORAČ	455	0,1	1
KNEŽEVI VINOGRADI	433	0,1	1
ČEMINAC	427	0,1	1
PETRIJEVCI	397	0,1	1
ERNESTINOVO	367	0,1	1
DRENJE	342	0,1	1
STRIZIVOJNA	335	0,1	1
PETLOVAC	314	0,1	1
DRAŽ	301	0,1	1
SATNICA ĐAKOVAČKA	291	0,1	1
FERIČANCI	286	0,1	1
VLADISLAVCI	284	0,1	1
MARIJANCI	277	0	1
VIŠKOVCI	276	0	1
POPOVAC	265	0	1
VILJEVO	256	0	1
GORJANI	244	0	1
PUNITOVCI	238	0	1
MAGADENOVAC	227	0	1
DONJA MOTIČINA	221	0	1
TRNAVA	199	0	0,5
ŠODOLOVCI	193	0	0,5
JAGODNJAK	187	0	0,5
LEVANJSKA VAROŠ	170	0	0,4
PODRAVSKA MOSLAVINA	149	0	0,4
VUKA	146	0	0,4

Tablica 4. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama OBŽ-a

Grad / općina	Dobne skupine					
	0 – 19		20 – 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
ANTUNOVAC	49	20	262	121	98	73
BELI MANASTIR	79	61	328	212	290	208
BELIŠĆE	80	89	556	310	324	249
BILJE	39	18	229	125	152	92
BIZOVAC	30	20	184	112	146	125
ČEMINAC	40	18	151	55	108	55
ČEPIN	83	58	554	300	387	244
DARDA	61	56	290	199	194	112
DONJA MOTIČINA	8	4	89	33	49	38
DONJI MIHOLJAC	59	42	313	190	236	170
DRAŽ	22	17	87	50	78	47
DRENJE	28	19	145	55	50	45
ĐAKOVO	226	144	1.321	678	669	574
ĐURĐENOVAC	71	41	401	190	265	256
ERDUT	53	38	260	167	216	171
ERNESTINOVO	17	19	151	59	77	44
FERIČANCI	15	7	108	34	66	56
GORJANI	18	18	88	36	45	39
JAGODNJAK	17	19	37	45	39	30
KNEŽEVI VINOGRADI	25	15	149	85	106	53
KOŠKA	33	27	180	87	116	110
LEVANJSKA VAROŠ	13	2	71	34	19	31
MAGADENOVAC	25	10	61	42	48	41
MARIJANCI	16	16	100	53	54	38
NAŠICE	162	90	739	414	450	487
OSIJEK	886	560	4.559	3.232	3.202	3.645
PETLOVAC	28	10	116	55	64	41
PETRIJEVCI	25	15	132	73	77	75
PODGORAČ	43	21	133	80	79	99
PODRAVSKA MOSLAVINA	16	7	60	20	29	17
POPOVAC	16	20	80	47	71	31
PUNITOVCI	15	14	86	48	41	34
SATNICA ĐAKOVAČKA	17	14	118	58	56	28
SEMELJCI	49	55	243	130	94	83
STRIZIVOJNA	32	16	140	55	56	36
ŠODOLOVCI	9	11	46	42	44	41
TRNAVA	13	10	83	27	37	29
VALPOVO	79	30	580	258	326	290
VILJEVO	15	13	80	59	53	36
VIŠKOVCI	15	11	110	56	46	38
VLADISLAVCI	13	7	111	52	45	56
VUKA	3	3	67	26	28	19

Iz Osječko-baranjske županije, u Registar o osobama s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 4.095 osoba s većim brojem muških osoba (62%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja i intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Osječko-baranjskoj županiji žive 7.274 branitelja s invaliditetom te 462 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II. svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Osječko-baranjske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), višestruka su oštećenja te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 5.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 5.b.

Tablica 5.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 stanovnika
Višestruka oštećenja	12.753	2,0	33
Oštećenja lokomotornog sustava	11.304	1,8	29
Mentalna oštećenja	11.082	1,8	29
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodne anomalije i rijetke bolesti	10.462	1,7	27
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	5.671	0,9	15
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	3.280	0,5	8
Intelektualna oštećenja	2.420	0,4	6
Oštećenja vida	1.349	0,2	3
Oštećenja sluha	1.226	0,2	3
Oštećenja perifernog živčanog sustava	1.152	0,2	3
Poremećaji iz spektra autizma	289	0,1	1
Gluhosljepoća	14	0	0

Tablica 5.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine					
	0 – 19		20 – 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
Višestruka oštećenja	1.004	595	3.999	2.561	2.036	2.558
Oštećenja lokomotornog sustava	92	86	3.297	2.115	2.727	2.987
Mentalna oštećenja	308	113	5.121	1.706	2.234	1.600
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodne anomalije i rijetke bolesti	273	213	2.141	2.810	2.118	2.907
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	404	283	1.477	1.132	1.175	1.200
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.064	591	911	545	94	75
Intelektualna oštećenja	449	298	921	662	40	50
Oštećenja vida	61	44	376	230	279	359
Oštećenja sluha	71	45	378	197	275	260
Oštećenja perifernog živčanog sustava	14	16	480	230	245	167
Poremećaji iz spektra autizma	167	51	44	26	1	0
Gluhosljepoća	0	1	4	2	4	3

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci mentalnih oštećenja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini organskih mentalnih poremećaja uključujući simptomatske poremećaje (F00-F09).

Zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazi se do podataka da je u Osječko-baranjskoj županiji 0,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 1.217 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 89 branitelja Domovinskog rata, dok ih 2 imaju 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II. svjetskom ratu.

U tablici 6 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 6. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	1.809
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	1.609
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	270
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	40
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	98
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	1.897
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	1.161
H90-H95	Drugi poremećaji uha	1.198
Q90	Downov sindrom	137
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	5
S88	Amputacija obje potkoljenice	3
S98	Amputacija oba stopala	3
G35	Multipla skleroza	274

Najčešća su oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Osječko-baranjske županije psihičke i kronične bolesti (tablica 7.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 7.a i 7.b. Važno je istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine kada je uspostavljeno jedinstveno tijelo vještačenja.

Tablica 7.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Psihičke bolesti	366	664	611	218	6.939	8.798
Kronične bolesti	1.261	2.016	2.645	1.341	20	7.283
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	2.507
Poremećaj glasa, jezika i govora	11	35	36	62	2.362	2.506
Intelektualne teškoće	42	160	265	366	1.380	2.213
Tjelesno oštećenje	323	479	367	333	1	1.503
Oštećenje vida	89	96	124	125	703	1.137
Oštećenje sluha	38	107	131	60	616	952
Kronične bolesti kod djece	36	224	430	195	0	885
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	35	104	279	85	49	552
Poremećaj iz autističnog spektra	-	-	24	179	62	265
Gluhosljepoća	-	-	0	3	0	3

Tablica 7.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine					
	0 – 19		20 – 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
Psihičke bolesti	178	72	4.074	1.323	1.887	1.264
Kronične bolesti	46	62	1.507	2.063	1.422	2.183
Višestruke teškoće	618	373	917	566	11	22
Poremećaj glasa, jezika i govora	783	471	732	448	40	32
Intelektualne teškoće	386	258	859	622	39	49
Tjelesno oštećenje	60	53	414	329	252	395
Oštećenje vida	42	34	315	187	251	308
Oštećenje sluha	51	35	313	170	207	176
Kronične bolesti kod djece	470	415	-	-	-	-
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	353	199	-	-	-	-
Poremećaj iz autističnog spektra	159	43	39	23	1	0
Gluhosljepoća	0	0	0	1	1	1